

TARTALOM

SZERKESZTŐI ÜZENET	0. oldal
HAZAI AGRÁRGAZDASÁG	1. oldal
NEMZETKÖZI AGRÁRGAZDASÁG	6. oldal
STATISZTIKA	9. oldal
SZABÁLYOZÁSI, PÁLYÁZATI INFORMÁCIÓK	13. oldal
KIEMELT TÉMA	15. oldal

Szerkesztői üzenet

Aki kimarad, lemarad

Az idei és a következő év a pályázatok évei a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban. A tervek szerint ebben az évben mintegy 800 milliárd forint vidékfejlesztési forrás (59 pályázat) kerül kiírásra. Ez fokozott igénybevétel a Vidékfejlesztési Államtitkárság számára. Mivel a szakmai egyeztetés is időigényes folyamat, számítani kell arra, hogy a megjelenés és a beadási időszak kezdete között a feltételek változhatnak. Emiatt nem elég a megjelenéskor megismerkedni a pályázatok részleteivel, hanem célszerű gyakran visszalátogatni a kiírásokat ismertető hivatalos honlapra, és ellenőrizni, hogy nem módosult-e. (www.palyazat.gov.hu)

Szakmai Napok

Zajlik a Takarék Agrár Szakmai Napok második köre is. Az elmúlt évi kedvező tapasztalatokra építve, az aktuális témákat napirendre tűzve, ismét találkozunk agrár-ügyfeleinkkel. Ezeken a rendezvényeken egyedülálló lehetőség nyílik a kapcsolatok bővítésére, továbbfejlesztésére.

Üdvözlettel,

Fórián Zoltán

vezető szakértő

Takarék Agrár Központ

Hazai agrárgazdaság

Friss adatok az Agrárium 2016 konferenciáról

A 2015-ös év az új támogatási rendszerhez történő igazodásról szólt. A gazdák a régi kifizetési metódusokhoz viszonyítanak, de az új támogatási rendszer egy teljesen más struktúrát igényel. Amiért a gazdák kevesebbnek érzik a támogatási összegeket, az a SAPS változása, ráadásul az új szabályozásként bevezetett zöldítés bonyolultsága miatt kihívást jelentett a kérelmezőknek.

Fizetik zöldítést is

Európai összehasonlításban ugyanakkor nem állunk rosszul, annak ellenére, hogy a gazdáknak 18 féle választható komponenssel kell kínlódniuk. Ezen a héten is majdnem 36 milliárd forintot fizettünk ki zöldítési támogatásként - mondta el Gyuricza Csaba. A gazdálkodók 95 százalék fölötti arányban 3 komponenst választottak elsősorban a 18-ból. Az egyik ilyen az ökológiai másodvetés, amelyet a gazdálkodási napló alapján ellenőriznek, ugyanakkor jogszabályi változtatásokra valószínűleg szükség lesz, ha nem akarjuk, hogy a minőség rovására menjen ez a komponens – hívta fel a figyelmet az MVH elnöke.

Az agrárpolitika végrehajtására idén 400 milliárd forintnyi uniós támogatási keret áll az érintettek rendelkezésére, eddig 270 milliárdot ki is fizettek már a nyerteseknek. Eddig a SAPS alaptámogatásoknál 176,8 milliárdot fizettek ki, ez pedig 118 146 db kérelmet jelent – hívta fel a figyelmet Gyuricza Csaba. A fiatal mezőgazdasági termelők támogatásának kifizetése is elkezdődött, februárra pedig a termeléshez kötött hízóbika támogatásra még 5,700 millió forintot fogunk kifizetni, márciusban pedig 6 milliárd forintot szánunk a tejtermelők ideiglenes rendkívüli támogatására. (Forrás: agrarszektor.hu, részlet)

Takarék Agrár Központ kommentár

Finanszírozóként természetesen megértéssel állunk ügyfeleinkhez, amikor esetleg a még meg nem kapott támogatások miatt esnek késedelembe. Tudjuk, hogy a hivatal utol fogja érni magát. A hivatal a tavaszi munkálatok megkezdéséig utalná ki a teljes összeg 95 százalékát, míg az ügynevezett végkifizetést a végső határidőig teljesítené. Az idei egységes kérelem beadási időszak kezdete viszont nem változik, április elején várható.

A zöldítéssel kapcsolatban elhangzott, hogy a rendszert a lehető legrugalmasabb formában vezették be. Ezzel összefüggésben fel is merült néhány sajátos hazai trükk. Ilyen volt, hogy egyes gazdák viszonylag gyorsan beforgatták a vállalt növényeket, ezért a jövőben úgy módosítják a szabályozást, hogy a beforgatás időpontját be kell jelenteni. Ezen kívül néhány kisebb jelentőségű növény kerülhet még fel idén a másodvetésként alkalmazható növények listájára, de a rendszer jövőre is megfelel majd a mostaninak. Amennyiben az EU nyáron döntés hoz róla, a szankciók mérséklődhetnek, és bevezethetnek egy sárgalapos figyelmeztetési módszert is.

Előrejelzésünk szerint, a támogatási rendszer első pillére ebben az évben jobb működést fog tudni felmutatni, mint eddig, ezért javul az előfinanszírozási termékünk biztonsága is. Lévén a tavaszi munkák a napokban kezdődnek, most van leginkább ideje annak, hogy e terméket értékesítsük.

Nem várnak élénkülést idén a konzerv és fagyasztott zöldség szektorban

Idén sem számítanak emelkedésre a szakemberek a főként exportpiacokon értékesített, feldolgozóipari cégek által hasznosított csemegekukorica, zöldborsó és zöldbab termesztésében. A visszaesést a gyengülő külpiaci kereslet okozza. Magyarország

Nehéz helyzetben a tartósítóiipari cégek

adottságai e szektorban kiemelkedőek: csemegekukorica termőterületünk Európában a legnagyobb, és a borsó vetésterület is a kiemelkedők között van.

A magyar zöldségfeldolgozás legfontosabb terméke a csemegekukorica, amelyből a hazai gyárak félmillió tonnát dolgoznak fel évente. A zöldborsó és zöldbab pedig azért fontos növény, mert meghosszabbítja a feldolgozók szezonját és valamelyest mérsékli a csemegekukorica piac ingadozásának kockázatait.

2015 a szélsőségesen száraz, forró időjárásáról marad emlékezetes. Ez a zöldborsót kevésbé érintette, a termés jóval magasabb lett, mint a korábbi évben. A gyárak így a tervezett mennyiségű nyersanyagot tudtak felvásárolni. Kedvezőtlenül alakult viszont a csemegekukorica, valamint a zöldbab termésátlaga és jövedelmezősége. Az öntözetlen, valamint a gyengén öntözött területeken mindkét növény termése alacsony volt. A jól öntözött területeken is legfeljebb közepes termésszinteket sikerült elérni a gazdálkodóknak, amely jó esetben fedezte csak a költségeiket. A gyárak csemegekukorica felvásárlása a tervezett 80 százalékát sem érte el.

Magyarországon jelenleg 15 cég mintegy 20 feldolgozó üzemében gyártanak konzerv vagy fagyasztott csemegekukorica, zöldborsó és zöldbab termékeket. A feldolgozó kapacitások nem változtak jelentősen az elmúlt 10 évben, de számos üzemben korszerűsítették a technológiát. A feldolgozók a változó piaci igényeknek megfelelő termékek gyártására törekednek. A csemegekukorica termelésben a szuperédes fajták aránya folyamatosan növekszik. A konzervek több mint 70 százaléka szuperédes termék, és több hűtő cégnél is elérte már az 50 százalékot. A zöldborsó szemmérete és zsengessége egyre fontosabb a fogyasztóknak, ezt a gyártók igyekeznek figyelembe venni a fajtaválasztásnál és a betakarítás szervezésénél.

A magyar termelés többsége egyébként exportra kerül, ezért érzékeny a piaci változásokra. A 2010 utáni évek a termelés folyamatos növekedéséről szóltak: a csemegekukorica vetésterülete 35 ezer hektár fölé emelkedett. A zöldborsó 15 ezer hektár feletti, míg a zöldbab 2 ezer hektárt meghaladó vetésterületet ért el 2014-re. Tavaly mindhárom növény esetében csökkent a termelés, és idén is a vetésterületek csökkenésére lehet számítani, elsősorban a csökkenő konzerv export lehetőségek miatt. A fagyasztott és konzerv termékek nagyobb részét az unió tagországaiba szállítják a feldolgozók. A 2016-ra várható termeléseszköket főként a kelet-európai piacok - Oroszország, Ukrajna - bizonytalanságai okozzák.

Takarék Agrár Központ kommentár

A tartósítóiipar termékkínálata erőteljesen beszűkült a cikkben említett termékek irányában. A fokozott nemzetközi függés miatt ebben az évben is csökken a termelés, amiből helyzetük nehezebbé válására következtethetünk. Az e szektorokban működő ügyfeleinkre nagyobb figyelmet kell idén fordítanunk. Nagy jelentősége van annak, hogy időben értesüljünk esetleges problémáinkról, hogy segíteni tudjunk.

Előrejelzésünk szerint a piac mindaddig, amíg az orosz piac zárva van, nem fog érdemi növekedést mutatni. Erre pedig kevés esély van ebben az évben. Középtávon e termékekkel van esélyünk visszatérni az orosz piacra, mert e téren messze vannak az önellátástól.

Hazai agrárgazdaság

Nincs ok
aggodalomra

Csökken a magyar baromfi-húsexport 2015-ben

A baromfi-húsexport 2,3 százalékkal, 190 ezer tonnára csökkent 2015 első tizenegy hónapjában 2014 hasonló időszakához viszonyítva.

A legtöbb baromfi-húst Romániába (31 ezer tonna), Ausztriába (25 ezer tonna), Németországba (23 ezer tonna) és Szlovákiába (15 ezer tonna) szállítottuk a vizsgált időszakban.

A Dél-afrikai Köztársaságba szállított mennyiség (9,2 ezer tonna) 28 százalékkal emelkedett, ugyanakkor Lengyelországba (4,9 ezer tonna) 23 százalékkal, Ukrajnába (1,4 ezer tonna) 67 százalékkal csökkent az export.

A legtöbb baromfi-hús Ausztriából (8,1 ezer tonna), Németországból (6,8 ezer tonna), Hollandiából (5,6 ezer tonna) és Lengyelországból (3,4 ezer tonna) érkezett.

Magyarország baromfi-hús-külkereskedelmi egyenlege pozitív volt a megfigyelt időszakban. Magyarországon a vágócsirke élősúlyos termelői ára (255 forint/kilogramm) 3 százalékkal volt alacsonyabb 2016 5. hetén az egy évvel korábbinál. Az egész csirke feldolgozó értékesítési ára 6 százalékkal, a csirkecombé 11 százalékkal, a csirkemellé 2 százalékkal csökkent ugyanebben az összehasonlításban. (forrás: AKI)

Takarék Agrár Központ kommentár

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy ezek az adatok csak 11 hónapra vonatkoznak. Véleményünk szerint az éves adatok nem mutatnak majd ilyen mértékű mérséklődést. A baromfi-szektor egyébként továbbra is jó teljesítményt mutat. Az egyes sertéshúsfélékre vonatkozó forgalmiadó-csökkentés ellenére nem esett vissza a kereslet a belföldi piacon, miközben a kiviteli lehetőségek sem esnek vissza. A Takarékn Agrár Központ alapvetően optimista a hazai baromfi-szektor kilátásait illetően. Az elmúlt évben csak a libaszektor nem mutatott növekedést, a csirke, a pulyka és a kacsák igen.

A Takarékbankon
keresztül a
Takarékok
indulásától kezdve
támogatói ennek a
nagyszerű
kezdeményezésnek

Zsigó György az év agrárembere

Idén második alkalommal adták át „Az Év Agrárembere díj” elismeréseket. A szakmai zsűri Zsigó György okleveles agrármérnököt, növényvédő mérnököt választotta a 2015-ös év agráremberének.

Az Év Agrárembere díj azt a célt szolgálja, hogy olyan gazdálkodókat, agrárszakembereket mutasson be a nyilvánosság előtt, akik a gazdaság és a társadalom tartóoszlopai.

Az Agrotrend.hu portál a díjjal azokat a gazdálkodókat tünteti ki, akik rendkívüli szakmai teljesítményük mellett jelentős társadalmi felelősségvállalással rendelkeznek. A jelölés időszaka 2015 októberében kezdődött, a díjra 126 szakembert jelöltek. A 2015-ös Az Év Agrárembere Díj győztese, Zsigó Györgyöt sokéves növényvédelmi munkássága, közéleti tevékenysége – klubok, és szakmai szervezetekben betöltött szerepe -, önzetlen és a közjót szolgáló tevékenysége, illetve a térítésmentesen nyújtott növényvédelmi előrejelzései miatt találták a díjra méltónak. (Forrás: Trademagazin)

Takarék Agrár Központ kommentár

Az emberi tényező szerepét nem lehet eléggé hangsúlyozni az agrárium fejlődésében (egyébként a pénzintézeti szektorban sem!). A társadalomnak tudnia kell azokról az emberekről, akik kiemelkedően teljesítenek, szükség van a példaképekre. Mivel a kezdeményezés az indulása óta összeforr a Takarékokkal, sikere ránk is jó fényt vet.

Hazai agrárgazdaság

A jó exportpiac húzza szektort

Nagy a kereslet a mangalicára

A tenyésztők árbevétele éves szinten mintegy 3,6 milliárd forintot tesz ki, a termék eladást is hozzászámítva az éves bevétel megduplázódik, így 7-8 milliárd forint között mozog. Az ellenőrzött kocaállománnyal évente mintegy 60 ezer hízót állítanak elő az országban. A 60 ezer sertés mintegy negyedéből készült terméket vizsik exportra, vágóhídra ugyanis az évi hízómenyiségből mintegy 25-30 ezer kerül, a másik fele házi vágás. Fontos külpia a spanyol, az olasz és a francia, valamint az ázsiai piacok közül Japán, Szingapúr, Hongkong.

Az FM és a MOE együttműködésének kezdetén a tenyészetek száma 182, a mangalicakocáké 7500 volt, ma már 246 tenyészet működik az országban, és a kocaállomány 9700 körül mozog. Az anyakocák közül mintegy 5500 szőkemangalica, a többi - fele-fele arányban - vörös és fecskehasú mangalica. (Forrás: MTI, részlet)

Takarék Agrár Központ kommentár

Miközben a sertéshús piacán továbbra is súlyos a helyzet, a mangalicáé stabil. A külföldi kereslet persze csak néhány húsrészre vonatkozik, ezért nagy jelentősége van a többi „alkatrész” belföldi feldolgozásának és elfogyasztásának. E téren lassan ugyan, de tartósan fejlődik a piac. A vendéglátásban rejlő lehetőségeket például még csak alacsony szinten tudja kielégíteni a szektor. E csatornában az év minden napján, egyenletes mennyiségben és minőségben kell terméket kínálni.

Az ügyesen felépített legenda az, amire a zsírsertés pozitív jövőképe épül. Emiatt folyamatos piaci kommunikációra, rendezvényekre van szükség mind itthon, mind külföldön.

Előrejelzésünk szerint, a mangalica iránti kereslet az előttünk álló években is növekedni fog. Nagy ugrásra nem számítunk, de a tudatos építkezés, ami jellemzője e termelői csoportnak, garanciája a stabilitásnak. Ez a piaci árutermelésben együtt fog járni az üzemméret növekedésével is, ami a piaci igényeknek való megfelelés oldaláról motivált.

Az olcsóbb üzemanyag nem nyomja le az élelmiszerárakat

Az üzemanyagár-változásnak nincs jelentős hatása az élelmiszerek árára, mivel annak alakulását teljesen más folyamatok, elsősorban a nem feldolgozott termékek áremelkedése befolyásolja, az összhatalás pedig nem jelentős még komoly üzemanyagár-csökkenés esetén sem - derül ki a GKI Gazdaságkutató Zrt. elemzéséből.

A kutatásban az elmúlt időszak drasztikus üzemanyagár-csökkenésével kapcsolatban vizsgálta a GKI, hogy a változás milyen hatással van a gazdaságra, ezen belül elsősorban az élelmiszerárakra. Az elemzés szerint az üzemanyag-árváltozás közvetett hatásait a fogyasztói árindexben azoknál a termékeknél és szolgáltatásoknál lehet nyomon követni, amelyek előállításuk során, illetve a szolgáltatás végzésekor jelentős mennyiségben használnak fel üzemanyagot. A feldolgozott élelmiszerek esetében a termelési költségeken belül az üzemanyagok súlya 1,5 százalék, míg a nem feldolgozott élelmiszereknél átlagosan 6,5 százalék lehet. (Forrás: vg.hu, részlet)

Takarék Agrár Központ kommentár

A mezőgazdasági árak alakulásának hatása gyakorlatilag nem mutatható ki az élelmiszeripar belföldi eladási árainak alakulásában. Ez azért van, mert az élelmiszeripar igen gyenge árérdek-érvényesítő képességgel rendelkezik a kereskedelemmel szemben.

Miközben – szakágazattól függően – a feldolgozóipar költségeinek 40-90 százalékát az alapanyagok alkotják, az élelmiszeripar nem tudja áraiban érvényesíteni annak árváltozását. Ezért mondjuk azt, hogy az élelmiszeripar az élelmiszer-terméklánc leggyengébb pontja, és ezért van nagy jelentősége annak, hogy tudjuk-e növelni versenyképességét, például a már megnyílt pályázati lehetőség révén.

Több élelmiszer-feldolgozó szektor kifejezetten érzékenyen kommunikál az üzemanyagárak emelkedése esetén. Ebben a segélykiáltást kell meghallani, mivel az előbbieken ismertetettek miatt, ezek a szakágazatok igen alacsony jövedelmezőséggel működnek. Az üzemanyagok cikkben jelzett költségarányai azt mutatják, hogy a kisebb befolyással lévő költségtényezők közé tartoznak.

Tejpiaci beavatkozás készül

Tej: Gyorsan jöhet az alacsonyabb áfakulcs?

A Földművelésügyi Minisztérium (FM) is szükségesnek tartja a tej áfájának csökkentését, ez derül ki abból a javaslatcsomagból, amelyet a tárca készített az ágazat problémáinak orvoslására. Czerván György, a minisztérium agrárgazdaságért felelős államtitkára azt is elmondta: a szaktárca szorgalmazza, hogy a közétkeztetésben nagyobb arányt képviseljenek a hazai előállítású tejtermékek. Ezenfelül a nagyobb élelmiszer-kereskedelmi, tejtermék-kereskedelmi cégeknek kötelezően regisztrálniuk kellene magukat egy bizonyos árbevételi érték felett. (Forrás: vg.hu, részlet)

Takarék Agrár Központ kommentár

A tejpiac hangsúlyozottan nemzetközi hatások miatti árcsökkenése súlyos gondokat okoz a hazai tejszektorban is. Nagyon fontos tehát, hogy a bajban mindenki megtegye azt, ami tőle telik azért, hogy a következményeket enyhítsük. De azt sosem szabad szem elől téveszteni, hogy ki vagyunk téve a világpiaci hatásoknak. A szektor belföldi életterének bővítése, szabályozása ugyanúgy nélkülözhetetlen, mint a fogyasztók képzése, tudatosságuk erősítése. Külön kiemelés érdemel a piac „sötét oldalának” szűkítésére irányuló törekvés. Ennek igen nagy szerepe van nem csak abban, hogy ide jutottunk, hanem abban is, hogy nem tudunk előre lépni.

Előrejelzésünk: Miközben nem számítunk arra, hogy a tej és tejtermékek forgalmi adója rövid időn belül követné a sertéshúsét, éppen a világpiaci kitettség okán, látunk fényt az alagút végén. Azok a hatások, amelyek már két egész éve a tejárak mélyrepülését okozták, ebben az évben enyhülni fognak, és az év második felében már áremelkedésre számítunk. Ez nem lesz szárnyalás, de elegendő lesz ahhoz, hogy a többi intézkedés hatását erősítse, és a termelői kedv romlását megállítsa. A tejtermelők számára ez a piaci helyzet két stratégiai tényezőt mindenképpen megerősít: (I) a hatékonyság további növelése minden eddiginél erősebb kényszer; (II) az együttműködés terén már nem elég előre lépni, ugrani kell!

Nemzetközi agrárgazdaság

**Hamarosan nettó
élelmiszer exportőr
lesz!**

Oroszország megcélozta Kelet-Ázsiát

Oroszország arra készül, hogy növelje élelmiszer kivitelét a Csendes-óceán melléki ázsiai országokba. Észak-Kínát még ivóvízzel is ellátnák.

Nemrégiben Dimitrij Medvegyev miniszterelnök bejelentette, hogy Oroszország 2020-ig megduplázva, a 15 milliárd dolláros érték fölé kívánja emelni a Kínát, Indiát, Bangladesht, Mianmart és Indonéziát magába foglaló térségbe irányuló élelmiszer exportját.

Petr Szamojlenko, az orosz stratégiai tanulmányok intézetének szakértője pedig úgy nyilatkozott, hogy Moszkva számára az egyik legfontosabb prioritás gazdasági befolyásának növelése, különösen a mezőgazdasági termények exportja révén. Az orosz szövetségi statisztikai ügynökség, a Rosz-stat szerint tavaly az első kilenc hónapban az ország kereskedelmi forgalma a régióban megközelítette a 100 milliárd dollárt, míg a teljes külkereskedelem 403 milliárd dollárt ért el.

Jóllehet, ma még szinte kizárólag gabonát exportál Oroszország, azonban a nagyobb nyereség érdekében az a cél, hogy növeljék a feldolgozott termékek – így a liszt, keményítő, tésztafélék, takarmány – arányát. Emellett Észak-Kínát még tengeri halakkal, sőt, ivóvízzel is elláthatják – jelentette ki a Plehanov közgazdasági egyetem professzora, Szvetlana Ivanova. Másrészt David Dawe a FAO részéről úgy véli, hogy a kelet-oroszországi térségben nagy lehetőség nyílik a szója, kukorica és húskivitelre, ugyanakkor a világelelmelési szervezet szerint Japánban és Indonéziában egyre nő a búza és a hústermékek iránti igény. (Forrás: agrotrend.hu)

Takarék Agrár Központ kommentár

Lassan akarjuk csak elhinni, hogy az orosz agrárstratégia működik. Amikor a kétezres évek elején kitűzték célként az élelmiszer-önellátást, nem sokat vették ezt komolyan. Ma már arról beszélünk, hogy növekszik az orosz élelmiszer-export. Agráradottságait még ugyanúgy alacsony szinten használja ki, mint Magyarország, viszont ennek növekedése igen látványos. Legyünk őszinték magunkhoz, ehhez az ukrán konfliktusra hivatkozva kivetett EU-s embargóval magunk is hozzájárultunk. Az orosz stratégia megvalósításához ugyanis nem is kellett jobb eszköz, mint szinte kényszeríteni őket arra, hogy lezárják élelmiszerpiacukat az európai áruk előtt is. Ezzel az orosz élelmiszergazdaságnak jót tettünk. Az orosz fogyasztó persze ezt nem így gondolja, hiszen az árak csak tavaly közel 30 százalékkal nőttek az élelmiszerpiacukon, és a minőség romlása is erőteljes.

Előrejelzésünk: Az orosz piacra a magyar élelmiszer – az embargó esetleges feloldása esetén – is csak kisebb szegmensekben, nem a tömegcikknek vonalán tud majd visszatérni. Tenyészanyag, vetőmag, bor, pálinka lehetnek ennek fémjelzői. Mivel az orosz piaci jelenlétünk az elmúlt negyed évszázadban már töredékére esett, a jövőben sem a közvetlen, hanem a közvetett hatások lesznek ránk nagyobb befolyással. Vagyis az Európában ragadó, illetve az oroszok által ide beszállított élelmiszerek árleszorító hatása miatt kell inkább komolyan aggódnunk. Megint hangsúlyozni kell, hogy a hatékonyság és szervezethez növelése révén tudunk ez ellen védekezni.

Nemzetközi agrárgazdaság

A 12. fordulón
kerülnek elő először
érdemi kérdések

Folytatódnak a szabadkereskedelmi tárgyalások az USA és az EU között

Megkezdődött hétfőn (2016. 02. 22.) Brüsszelben az Európai Unió és az Egyesült Államok közötti szabadkereskedelmi megállapodás (TTIP) megkötésére irányuló tárgyalások újabb, immár tizenkettedik fordulója.

A péntekig tartó tárgyalási fordulón az egyezmény mindhárom pillére terítéken lesz: a kölcsönös piaci hozzáférés, a szabályozási együttműködés és a kereskedelmi szabályozás. Belső források szerint a tárgyalásokon először foglalkoznak részletesen a befektetési bírósági rendszer (Investment Court System) felállítására vonatkozó európai bizottsági javaslattal, amely a szabadkereskedelmi egyezményekben a befektetők és az államok közötti jogviták rendezését szabályozná. A javasolt bírósági rendszerben nem döntőbírák, hanem magasan képzett és nagy tapasztalattal rendelkező, a szabadkereskedelmi partnerrel közösen kinevezett bírák ítélnének világos szabályok alapján, átlátható módon.

A megkötendő megállapodás, a Transzatlanti Kereskedelmi és Befektetési Paktum (Transatlantic Trade and Investment Pact) nem csupán a már ma is viszonylag alacsony vámkorlátok lebontásáról szól a tervek szerint, hanem az áruk és szolgáltatások előállítására, illetve forgalmazására vonatkozó európai és amerikai szabályozás összehangolásáról is.

A 2013 júliusában megkezdett tárgyalások egyelőre nem hoztak áttörést, aminek fő oka az, hogy az európai politikai közvélemény egy része aggodalommal tekint a tervezett ügyletre, attól tart, hogy az megnyitja majd az utat a tőkeerős, globális szerepet játszó amerikai nagyvállalatok - környezet-, illetve fogyasztóvédelmi szempontokon átgázoló - érdekeinek európai érvényesítése előtt.

A felek szeretnék még idén, Barack Obama amerikai elnök mandátumának lejártá előtt megállapodásra jutni, szakértők szerint azonban erre kevés az esély. (forrás: MTI)

Takarék Agrár Központ kommentár

A bírósági rendszer egy időzített bomba az EU tagállamai számára. Nagyon nehéz lesz ugyanis kivédeni azt, hogy a globális cégek érdekeinek érvényesítője legyen.

Előrejelzésünk: Annak esélye gyakorlatilag nulla, hogy Obama ezt alá tudja írni. A tárgyalások még évekig is elhúzódhatnak. Eközben azonban főleg az USA élelmiszerpiacán zajlanak nagyon fontos változások. Az amerikai fogyasztók egyre szélesebb rétege határolódik el a génmódosított élelmiszerektől. Mivel nem génmódosított termékeket az USA élelmiszergazdasága már csak igen kis arányban tud felmutatni, a jövőben egyre inkább rászorulhatnak az európai élelmiszerekre. Kukoricából már ma is jelentős tételeket importálnak, pedig ők a világ legnagyobb kukoricatermelői.

Lassul a GMO-s növények térnyerése

Csak lassul!

2012 óta a GMO-s növények vetését tekintve visszaesés tapasztalható a növekedés ütemében. A GMO-növények termesztésének előnyeit hangoztatva legfőbb érvként a herbicid-, inszekticid-rezisztencia, szárazság-ellenállóképesség, bizonyos tápelemekben gyarapodás kerül szóba. Nagyüzemi termesztésük a '90-es évek elején indult be, és 2014-ben világszinten 181,5 millió ha-t ért el, annak ellenére, hogy a növekedés üteme némileg csökkent (2010-re pl. 6,3%-kal).

2014-ben a legnagyobb GMO-s területek Észak-Amerikában (84,7 millió ha) és Dél-

Amerikában (73,3 millió ha) voltak, azaz világszinten a GMO-s területek 87%-a ide összpontosult. Őket Ázsia (19,5 millió ha), Afrika (3,3 millió ha), Óceánia (0,5 millió ha) követte. Európában csupán 100 000 ha-t tett ki a területük.

Az időbeli eloszlást vizsgálva kitűnik, hogy 1998-ban volt a csúcstermelés, azaz az 1997-es évhez képest az megkétszereződött. Ez a fellendülés főleg az USA-ra és Argentínára összpontosult.

A 2010-es évben Dél-Amerika fejlődő országai (főleg Brazília és Argentína), Ázsia (főleg Kína és India), Afrikában főleg Dél-Afrika mutatta a legnagyobb területbővülést. 2012 óta a fejlődő világ nagyobb mértékben vetett GMO-s növényeket, mint az ipari országok. Mindezek ellenére mindkét térségben a növekedés ütemében visszaesés volt tapasztalható – a környezet- és természetvédők, az egészséges táplálkozás hívei megkönnyebbülésére. (Forrás: agroinform)

Takarék Agrár Központ kommentár

Csak lassul, de meg nem állítható a génmódosított élelmiszerek térnyerése. Ezért is értékelődik fel folyamatosan az ettől mentes élelmiszer.

Olcsóbb lehet a kakaó

Megújuló energia: elérhetőnek látszanak az EU 2020-as célkitűzései

Az Európai Unióban 2014-ben a felhasznált energia 16 százalékát nyerték megújuló energiaforrásokból, szemben az adatok rögzítésének kezdő évében, 2004-ben feljegyzett 8,5 százalékkal - közölte az unió statisztikai hivatala (Eurostat). A megújuló forrásokból származó energiának a fogyasztáson belüli részaránya 2014-ben Svédországban volt a legmagasabb. Az 52,6 százalékos svéd arányt Lettország és Finnország (38,7 százalék), valamint Ausztria (33,1 százalék) és Dánia (29,2 százalék) közelítette meg leginkább, míg a lista végén Luxemburg állt 4,5 százalékkal, majd Málta 4,7, Hollandia 5,5 és Nagy-Britannia 7 százalékkal. A 2009-ben elfogadott közösségi irányelv szerint az Európai Uniónak 2020-ra a teljes fogyasztása 20 százalékát megújuló források révén kellene előállítania.

A 28 EU-tagállam közül kilenc - Bulgária, Csehország, Észtország, Finnország, Horvátország, Litvánia, Olaszország, Románia és Svédország - már elérte a számára egyénileg meghatározott 2020-as célt, további kettő - Ausztria és Dánia - kevesebb, mint 1 százalékponton áll a cél teljesítésétől. A másik végletet Franciaország képviseli, amely 8,7 százalékpontos lemaradásban van. Hollandia 8,5, Nagy-Britannia 8, Írország pedig 7,4 százalékponttal marad el a 2020-as nemzeti céltól.

A megújuló energia részesedése a 28 tagállam közül 24-ben nőtt 2013-hoz képest. Az arány Bulgáriában, Horvátországban és Szlovéniában csökkent, Magyarországon pedig stagnált. Magyarországon 2004-ben 4,4 százalékot, 2014-ben pedig az azt megelőző évhez hasonlóan 9,5 százalékot tett ki a fogyasztáson belül a megújuló forrásokból kinyert energia az Eurostat közlése szerint. A 2020-as nemzeti cél 13 százalék. (Forrás: MTI)

Takarék Agrár Központ kommentár

Lassan haladunk a kitűzött cél felé. Ennek gazdaságunk korábbi gyenge teljesítményében ugyanúgy lehet keresni magyarázatát, mint nemzetközi hatásokban. Nap, geo, víz, biomassa, szélenergiáról van szó. Magyarország megújuló energiaforrás Nemzeti Cselekvési Terve alapján 2010-hez képest 2020-ra a megújuló energiaforrások bruttó felhasználása megduplázódik. A megújuló energiaforrások minden szegmensében jelentős előrelépés várható. Ami ebből a mezőgazdasággal kapcsolatosan mindenképpen kiemelendő, hogy a növekedés gerincét a biomassa és a geotermikus energiák adják.

Statisztika

Ez még mindig nem a fordulat, csak bázishatás

Mezőgazdasági termelői árak, 2015. december

2015 decemberében a mezőgazdasági termelői árak 5,2 százalékkal emelkedtek az előző év azonos időszakához képest. A növekedés a növényi termékek árának 12,6 százalékos emelkedésével függ össze, míg az élő állatok és állati termékek ára továbbra is csökkent, 6,0 százalékkal.

2015 decemberében a 2014. decemberihez képest

A **gabonafélék** ára 11 százalékkal emelkedett, ami elsősorban a kukorica árának 21 százalékos növekedésével magyarázható, miközben a búza ára 2,2 százalékkal csökkent.

A **burgonya** ára 73 százalékkal nőtt a 2014. decemberi alacsony bázishoz képest, viszont a 2013. decemberi árhoz képest csak 5,7 százalékos a növekedés.

Az **élő állatok** termelői árszintje 2,8, az **állati termékeké** 13 százalékkal lett alacsonyabb.

A **vágósertés** felvásárlási ára tovább csökkent, így 2015 decemberében 313 forint volt kilogrammonként, ami az elmúlt négy év legalacsonyabb ára.

2015. évben az előző évhez képest

A **mezőgazdasági termelői árak** 0,4 százalékkal emelkedtek, ezen belül a növényi termékek árai 6,4 százalékkal nőttek, az élő állatok és állati termékek árai 8,4 százalékkal csökkentek.

A **gabonafélék** ára 3,1 százalékkal nőtt, ezen belül a búza ára lényegében nem változott, a kukorica ára 6,2 százalékkal emelkedett.

A **burgonya** ára 1,0 százalékkal elmaradt az egy évvel korábbtól.

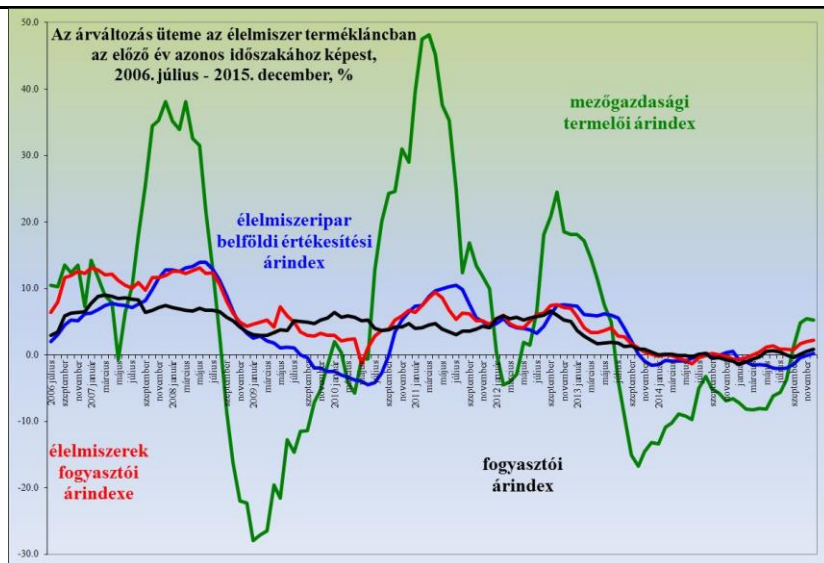
A **gyümölcsök** ára 19 százalékkal nőtt, ezen belül az almáé 27, míg a szőlőé 10 százalékkal emelkedett.

A **vágósertés** ára 11, a **tej** termelői ára 20 százalékkal esett vissza.

A **mezőgazdasági termelés ráfordítási árai** 1,2 százalékkal alacsonyabbak voltak, ami a folyó termelőfelhasználás árszínvonalának 1,8 százalékos csökkenéséből, illetve a mezőgazdasági beruházások árszínvonalának 2,8 százalékos növekedéséből adódott. A **folyó termelőfelhasználás** árszínvonalának mérséklődése az **energia** árának 11 és a **takarmányok** árának 2,7 százalékos csökkenéséből, valamint az **állatgyógyászati termékek** árának 3,3, a **műtrágyák** árának 2,6, továbbá a **növényvédő szerek** árának 2,4 százalékos növekedéséből tevődik össze.

Az **agrárrolló** (a mezőgazdasági termelőiár- és ráfordításiár-index hányadosa) értéke 101,6 százalék volt. A mezőgazdasági termelői árak mérsékeltebben nőttek, mint amennyivel a ráfordítási árak csökkentek.

26 hónap csökkenés után torpant meg a lejtmenet

Forrás: KSH

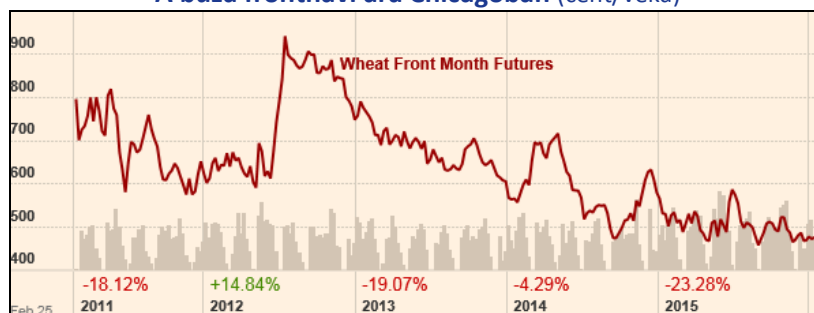
	mezőgazdasági termelői árindex	élelmiszeripar belföldi értékesítési árindex	élelmiszerek fogyasztói árindexe	fogyasztói árindex
2007	22.2	8.4	11.5	8.0
2008	-2.7	10.4	10.2	6.1
2009	-9.5	0.5	4.4	4.2
2010	16.8	-1.1	3.2	4.9
2011	19.3	8.0	6.6	3.9
2012	15.4	5.2	5.9	5.7
2013	-7.8	3.9	2.8	1.7
2014	-6.1	-0.4	-0.4	-0.2
2015	0.4	-1.2	0.9	-0.1

Forrás: KSH

Takarék Agrár Központ előrejelzés

A látszat ellenére továbbra sincs szó a csökkenő ártrend tartós fordulatáról. Az alacsony bázis és egyes termékek (pl. gyümölcsök) árai okozzák a pozitív árindexeket. A fordulat akkor fog bekövetkezni, ha a tömegcikk árak világpiacon szinten is tartós emelkedésbe kezd. Ez be fog gyűrűzni a takarmányárakba, és az egész termékláncba. Hogy ez mikor lesz? A TakaréK Agrár Központ előrejelzése egyre inkább arra számít, hogy az idei aratáskor a napjainkban jellemző árszint lesz jellemző. Az alábbi grafikonon a chicagói búzaár lejtmenetének folytatódása látható.

A búza fronthavi ára Chicagóban (cent/véka)

Forrás: ft.com

Árváltozások a termékláncban

Az élelmiszeripar belföldi árai 1,2 százalékkal csökkentek tavaly, míg az élelmiszerek fogyasztói árai kismértékű, 0,9 százalékos emelkedést mutattak. A kilátások 2016 első hónapjaiban sem változnak. Inflációval gyakorlatilag nem kell számolnunk. A Takaréknál Agrár Központ szerint a mezőgazdasági árindex emelkedését továbbra is elsősorban bázishatások okozzák, trendszerű áremelkedésre továbbra sem számítunk. A gyümölcsök esetében nem csak a kisebb tavalyi termés, hanem a nemzetközi piacoktól való – a többi mezőgazdasági termékénél – kisebb árfüggés és a piactisztító intézkedések hatása is érzékelhető.

Statistika

A Nielsen azonos módszerrel méri

Élelmiszer-kiskereskedelmünk növekedési üteme továbbra is az európai rangsor élvonalában

Magyarország továbbra is Európa élvonalába tartozik az élelmiszer-kiskereskedelem növekedési rangsorában. Nálunk a boltok bevétele 5,5 százalékkal emelkedett a negyedik negyedév során, tavalyelőtt október-decemberhez viszonyítva. Ez a második legnagyobb európai mutató Törökország után. Mennyiségben a hazai 2,4 százalékos bővülés pedig a harmadik legnagyobb, Írországot és Görögországot követve. Többek között ezt állapítja meg a Nielsen az európai kiskereskedelem negyedik negyedévi teljesítményével kapcsolatban.

„A fejlődés motorjai az élelmiszerek közül például a nagy forgalmú gyümölcs, gyümölcsjoghurt valamint édes keksz, jelentős negyedik negyedévi növekedésük alapján” – tájékoztat Szűcs-Villányi Ágnes, a Nielsen osztályvezetője. – „Háztartási vegyi áruknál és kozmetikumoknál többek közt a parfüm, dekor kozmetikum továbbá konyhai törölkendő mutatói emelkednek ki mind érték, mind mennyiség szempontjából”.

Ez már a hetedik egymás után következő negyedév, amikor Európában dobogós helyet foglalunk el élelmiszer-kiskereskedelmünk bevételeinek nagy növekedési arányával. Mennyiséget tekintve pedig hat éven át tartó folyamatos csökkenés után, 2014 első negyedéve során fordult át növekedésbe a trend; ami pozitív, immár megszakítás nélkül nyolc negyedéven keresztül.

„Élelmiszer-kiskereskedelmünk kedvező trendjeiben tükröződik, hogy egyre nagyobb a fogyasztók bizalma” – állapítja meg Szűcs-Villányi Ágnes. – „Hazánkban a tavalyelőtti negyedik negyedévihez képest figyelemre méltóan, kilenc ponttal növekedett a fogyasztói bizalmi index a legutóbb október-decemberi 63 pontra. Sokkal kedvezőbben ítélik meg a magyar fogyasztók az index három összetevőjét; személyes pénzügyi helyzetüket, a munkahelyi kilátásokat és saját vásárlási hajlandóságukat, mint egy évvel korábban”.

A vizsgált huszonegy fejlett európai ország élelmiszer-kiskereskedelmi forgalma értékben 2,1 százalékkal, míg mennyiség szempontjából 0,8-cal emelkedett, a legutóbbi két negyedik negyedév összehasonlításában. Ugyanakkor a vizsgált huszonegy európai országban átlagosan 1,3 százalékkal drágultak a napi fogyasztási cikkek, negyedik negyedéves összehasonlításban. Ez öt év óta a legalacsonyabb mértékű átlagos európai áremelkedés. Ami jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy a boltok mennyiségben is többet adtak el.

Magyarországon az átlagárak 3,1 százalékkal emelkedtek a negyedik negyedévben.

„Több dolog is fékezi az értékben mért eladásokat az európai országok egy részében” – mondja Jean-Jacques Vandenheede, a Nielsen európai kiskereskedelmi ismeretek igazgatója. – „Esnek a termelési költségek, ami az alacsonyabb olajárakból következik. Azon kívül a kiskereskedők még mindig aktívan használják a promóciókat eszközként arra, hogy küzdjenek a diszkontok növekvő népszerűségével. További fontos tényező, hogy tíz európai fogyasztóból majdnem három váltott olcsóbb élelmiszerre, hogy spóroljon”.

Az öt nagy európai piac, a „big five” közül megint Spanyolországban nőtt az értékben mért forgalom legjobban; 2,7 százalékkal. Utána az európai átlagnál kisebb mutatók következnek: Németországban és Franciaországban egyaránt plusz 1,5 százalék, Olaszországban plusz 1,4 míg az Egyesült Királyságban mínusz 0,5 százalék.

Utóbbi mellett még további három országban csökkent az értékben mért forgalom, a negyedik negyedévek összehasonlításában: Svájcban (-2,3%), Finnországban (-1,1%) és Szlovákiában (-0,2%)

Néhány vizsgált környező országban az élelmiszer-kiskereskedelem forgalmának alakulása a tavalyi negyedik negyedévben, 2014. negyedik negyedévéhez viszonyítva. Százalékban.

Ország	Értékben	Mennyiségben	Átlagár
Európai átlag	+2,1	+0,8	+1,3
Magyarország	+5,5	+2,4	+3,1
Ausztria	+3,0	+1,4	+1,6
Szlovákia	-0,2	-1,3	+1,1
Csehország	+0,4	+0,5	-0,1
Lengyelország	+2,0	+1,5	+0,5

Forrás: Nielsen

Szabályozási, pályázati információ

Monitoring adatszolgáltatás – márc. 4-ig

Határidő!!

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) és az Európai Halászati Alap (EHA) keretében támogatásban részesült ügyfelek monitoring adatszolgáltatási időszaka a megelőző évek gyakorlathoz képest korábban, 2016. január 25-én elindult, megjelent az erről szóló 1/2016. (I.22.) számú MVH közlemény. Az adatszolgáltatást **2016. március 4-ig** kell teljesíteni, amelyre kizárólag elektronikus úton van lehetőség.

Minden új elektronikus kérelem benyújtás (ideértve a monitoring adatszolgáltatás benyújtását is) előfeltétele a kötelező évenkénti egyszeri adatellenőrzés elvégzése az MVH elektronikus felületén. A korábbi évekhez hasonlóan az adatszolgáltatást ügyfélkapus bejelentkezéssel lehet elvégezni a www.mvh.gov.hu oldalon az „Elektronikus ügyintézés” menüben. (agron.hu)

A Vidékfejlesztési Program lapzártáig (febr. 24.) megjelent pályázatai

VP-2-4.1.3.1.-16 Kertészet korszerűsítése- üveg- és fóliaházak létesítése, energiahatékonyságának növelése geotermikus energia felhasználásának lehetőségével

VP-2-4.1.3.2.-16 Kertészet korszerűsítése - ültetvénytelepítés támogatására öntözés kialakításának lehetőségével

VP2-4.1.3.3-16 Gyógynövénytermesztés

VP2-4.1.3.4-16 Gombaházak - hűtőházak létrehozására, meglévő gombaházak - hűtőházak korszerűsítése

VP2-6.3.1-16 Mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése

VP-3-4.2.1-15 Mezőgazdasági termékek értéknövelése és erőforrás- hatékonyságának elősegítése a feldolgozásban

VP3-17.1.1-16 - Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás

VP-4-10.1.1-15 - Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés

VP-4-10.2.1.-15 - A védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése

VP-4-10.2.2.-15 - Ritka és veszélyeztetett növényfajták genetikai erőforrásainak és mikroorganizmusok ex situ megőrzése

VP-4-11.1.-11.2.-15 - Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása

VP4-12.1.1-16 - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések

VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések

VP4-13.2.1.-16 - Kompenzációs kifizetések természeti hátránnyal érintett területeken

VP-5-4.1.1.6-15 - Az állattenyésztési ágazat fejlesztése - trágyatárolók építése

VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítására nyújtandó támogatások

VP-6-7.4.1.1-16 - Településképet meghatározó épületek külső rekonstrukciója, többfunkciós közösségi tér létrehozása, fejlesztése, energetikai korszerűsítés

VP6-7.2.1.2-16 - Egyedi szennyvízkezelés

VP-19.1-15 - Helyi Fejlesztési Stratégiák elkészítésének támogatása

www.palyazat.gov.hu

Szabályozási, pályázati információ

Határidő!!

Anyajuh támogatás - márc. 20-ig

A termeléshez kötött és átmeneti nemzeti anyajuhtartás támogatási kérelmek **2016.02.01-2016.03.20. közötti** időszakban nyújthatók be, kizárólag elektronikus úton, ügyfélkapun keresztül. A Magyar Juh- és Kecsketenyésztők Szövetsége megkezdte a K1350 Instruktori igazolások kiadását, mely a támogatási kérelem kötelező melléklete. A **4/2016 (I.26.) MVH Közlemény** tartalmazza a támogatás igényléséről szóló feltételeket.

Növényvédelmi szerződési kötelezettség

A növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet módosítása (84/2015. (XII. 17.) FM rendelet) értelmében **a szakirányító (növényorvos) a továbbiakban kizárólag olyan személy részére állíthat ki növényorvosi vényt, akivel a növényvédelmi szolgáltatás nyújtásáról írásbeli szerződést kötött.**

A rendelet szerint a szerződés időtartamának legalább egy vegetációs időszakot kell felölelnie, mely az elővetemény betakarításától a fő növény betakarításáig tart. Amennyiben a vegetációs időszak az adott kultúra tekintetében (pl. őszi búza, őszi káposztarepce) a rendelet hatályba lépésének időpontjában már megkezdődött, úgy a szerződés időtartama kivételesen rövidebb időszakra is szólhat. Egy területre egyidejűleg csak egy szerződés lehet hatályban.

A növényvédelmi szolgáltatásra vonatkozó szerződés megkötését a szakirányítónak 15 napon belül a jogszabályban leírtaknak megfelelő adattartalommal elektronikus úton is be kell jelentenie a NÉBIH által működtetett internetes felületen. A szerződés megszűnését, valamint módosításait ugyanezen a felületen kell a későbbiekben rögzíteni.

A rendelet hatályba lépését követően a hatóság egy rövid, átmeneti időszakot vezet be, amelyben lehetőséget ad a szerződések megkötésére, illetve az adatok feltöltésére, amelyre február elsejétől lesz lehetőség a NÉBIH honlapján. Az ezekkel kapcsolatos ellenőrzések március elsejétől kezdődnek el.

További igen jelentős változás lépett életbe a **növényvédelmi gépek műszaki felülvizsgálatára** vonatkozóan. A háti, illetve kézi növényvédelmi gépek kivételével, az árutermelésben használt növényvédő gépeket háromévente időszaki műszaki felülvizsgálat alá kell vetni. **„2016. november 26-a után, a három évnél idősebb, nem felülvizsgált, vagy felülvizsgálaton nem megfelelt növényvédelmi géppel növényvédelmi tevékenységet végezni tilos.”** A vizsgálatot a Növényorvosi Kamara által üzemeltetett felülvizsgáló állomások végzik el. A felülvizsgáló állomások jegyzékét a NÉBIH honlapján teszi közzé, emellett a felülvizsgált berendezésekről, gépekről, a NÉBIH honlapján naprakész nyilvántartás érhető majd el.

Kiemelt téma

Egyre népszerűbb a diótermelés

A magyarországi diótermelés helyzete, kilátásai

Azon hír kapcsán, hogy „keresett a magyar dió, a külföldiek hamar felvásárolják a rendelkezésre álló készletet, a telepíteni szándékozók pedig az oltványokat viszik haza”, ebben a hónapban áttekintést aduk a diótermelés hazai helyzetéről és az elmaradhatatlan előrejelzések is helyet kapnak.

NEMZETKÖZI TRENDK

A globális diótermelés évről-évre növekszik. Az elmúlt évben is újabb rekord szintet ért el. A termelés meglehetősen koncentrált, hiszen az 1,9 millió tonnás termés mintegy 80 százalékát Kína és az USA állítja elő. Az exportpiacok 5 százalékkal bővülnek a 2015/16-os gazdasági évben, amely szeptemberben kezdődött.

A termőterület folyamatos növekedésével **Kína** diótermelése 11 százalékkal, egymillió tonnára nő. Ugyanakkor a termésnek mindössze 1,5 százaléka kerül exportra. Az importjuk 80 ezer tonnás lesz idén, az élelmiszeripar igényei által vezérelve.

Anna ellenére, hogy Kaliforniában az aszály súlyos károkat okoz, az **USA** diótermelése is csúcsot ér el. A termés mintegy 70 százaléka kerül exportra, évről-évre bővülve. Piacuk elsősorban Kínában és az EU-ban van.

Az **EU** diótermelése 5 százalékkal, 117 ezer tonnára nő, elsősorban Franciaország magas hozamainak köszönhetően. Az import is növekszik 2 százalékkal, 190 ezer tonnára. Európában a dió ültetvényfelülete az elmúlt évtizedben folyamatosan nőtt. Az USDA adatai szerint az EU-ban a dió termőterülete 61,4 ezer hektár. A legnagyobb importőrök Németország, Olaszország, Spanyolország. Az EU diótermelése a fogyasztás mindössze 40 százalékát fedezi.

Az EU-ban a legnagyobb diótermelők Franciaország és Románia. A Közösség meghatározó dióbél-exportőre Románia, ahol a termés 14 százalékkal 32 ezer tonnára emelkedett a 2014/2015. gazdasági évben.

Az EU legnagyobb diótermelője, egyben a Közösség legjelentősebb héjasdió-exportőre Franciaország, ahol a tavalyi 33,7 ezer tonnánál több, 34 ezer tonna dió teremhet az idén. A franciaországi diótermés 70-80 százaléka Olaszországba, Spanyolországba és Németországba került az előző években. Az USDA szerint Spanyolországban 14 ezer tonnára nőtt a dió termése a 2014/2015. gazdasági évben az előző szezonnal, 12,3 ezer tonna kibocsátásához képest.

Chile termelése is bővül idén. 11 százalékkal, 60 ezer tonnára. Ez azért fontos, mert csaknem mindet exportálják, leginkább az EU-ba.

A nagy diótermelő országok közül egyedül **Ukrajna** kibocsátása nem nő idén. Így kivitele is csökken mintegy 10 százalékkal.

Annak ellenére, hogy a globális diótermelés 1-3 százalékkal rendre meghaladja a fogyasztást, az EU alacsony önellátása miatt számunkra nem korlátoz a közösségen belüli piac.

Globális diómérleg, tonna héjas

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
termelés						
Kína	580,000	700,000	720,000	780,000	900,000	1,000,000
USA	457,221	418,212	450,871	446,335	517,095	521,631
EU	80,000	112,700	110,000	110,000	111,000	117,000
Ukrajna	80,000	112,550	96,940	115,790	102,740	102,000
Chile	42,000	40,000	53,000	60,000	54,000	60,000
Törökország	85,000	80,000	85,000	75,000	40,000	60,000
India	30,000	40,000	36,000	43,000	35,000	38,000
egyéb	20,800	30,900	31,000	30,800	40,500	43,500
összesen	1,375,021	1,534,362	1,582,811	1,660,925	1,800,335	1,942,131
hazai felhasználás						
Kína	608,400	733,900	812,200	854,300	956,600	1,065,000
EU	230,300	242,300	230,200	257,100	281,100	287,000
USA	145,029	138,890	154,266	154,922	170,059	181,631
Törökország	127,300	118,900	117,500	115,100	101,000	106,000
Ukrajna	13,500	10,150	38,940	40,590	42,440	46,300
India	21,700	19,850	24,900	26,400	33,000	40,500
Japán	30,000	29,500	27,700	29,000	37,800	40,000
Dél-Kórea	22,300	27,800	28,200	29,100	33,900	35,000
Kanada	19,700	19,200	20,700	22,100	17,800	22,500
Hong Kong	15,500	6,000	23,600	15,500	10,300	15,000
egyéb	110,000	108,200	78,700	80,700	82,200	87,000
összesen	1,343,729	1,454,690	1,556,906	1,624,812	1,766,199	1,925,931
zárókészlet						
EU	35,000	35,000	40,000	40,000	40,000	40,000
USA	37,085	44,468	41,629	34,988	45,000	40,000
India	350	5,900	5,300	8,100	16,300	14,800
Törökország	3,000	5,000	5,000	5,000	4,000	6,000
Ukrajna	0	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500
egyéb	1,400	1,100	1,200	900	500	1,000
összesen	76,835	92,968	94,629	90,488	107,300	103,300
export						
USA	313,997	278,132	310,329	313,471	364,404	375,000
Chile	38,700	38,800	50,500	57,400	51,700	57,000
Ukrajna	66,500	100,900	58,000	75,200	60,300	55,700
Moldova	15,800	25,000	25,100	26,800	36,700	40,000
EU	11,300	16,900	15,000	24,700	16,500	20,000
Kína	16,000	17,300	16,100	16,700	14,500	15,000
India	9,900	14,700	11,900	14,400	4,500	14,000
egyéb	10,500	16,800	16,400	16,800	16,700	16,000
összesen	482,697	508,532	503,329	545,471	565,304	592,700
import						
EU	156,600	146,500	140,200	171,800	186,600	190,000
Kína	44,400	51,200	108,300	91,000	71,100	80,000
Törökország	48,300	52,500	42,100	52,100	68,000	60,000
Japan	30,000	29,500	27,700	29,000	37,800	40,000
Dél-Kórea	22,300	27,800	28,200	29,100	33,900	35,000
USA	628	6,193	10,885	15,417	27,380	30,000
Kanada	19,800	19,300	20,800	22,500	22,500	23,000
Hong Kong	15,500	6,000	23,600	15,500	10,300	15,000
India	100	100	200	600	10,700	15,000
Egyesült Arab Emírségek	15,200	11,800	8,100	17,100	14,300	15,000
Ausztrália	10,200	14,700	10,600	12,200	12,000	13,000
Izrael	8,500	7,800	9,600	9,600	10,700	12,000
Mexikó	10,600	10,500	7,400	6,300	9,600	10,000
Taiwan	6,500	6,000	7,300	6,400	8,200	9,000
Brazília	7,900	9,600	8,000	8,300	7,400	7,500
egyéb	44,800	45,500	26,100	18,300	17,500	18,000
összesen	441,328	444,993	479,085	505,217	547,980	572,500

Forrás: USDA

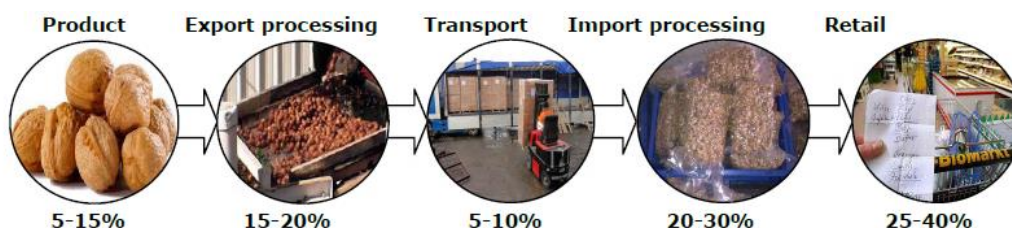
Kiemelt téma

NÉMETORSZÁG

Legnagyobb diópiacunk Németország, ahol a fogyasztás évről-évre növekszik, ennek fele tartósan importból származik. A piac mintegy 25 ezer tonnás (héjasan). Emiatt nem csak az EU importjának több mint ötödét vásárolja, hanem a világ legnagyobb dióimportőre. Importjuk 2012 óta emelkedik, de még nem érte el a 2011. évi csúcsát. Az alábbi ábrán jól látható, hogy bár nem tartozunk a német piac legnagyobb beszállítói közé, bevitelünk emelkedik. A 8 legnagyobb szállító 95 százalékát alkotja a német bevitelnek. A legnagyobb szállító az USA, amely több mint felét adja a bevitelnek. A kisebb beszállítók között Chilével, Moldovával, Hollandiával vagyunk leginkább versenyben, leginkább Franciaország kárára.

Nagyon fontos látni, hogy a német bevitel háromnegyede héj nélküli. Ez az arány folyamatosan emelkedik, így az import értékében már 90 százalék felett van a részesedése.

Miközben a mogoróval és a pisztáciával a dió egyre szorosabb versenyben van a fogyasztás terén, fogyasztása emelkedik Németországban is. Ami a jövedelemtermelés megoszlását illeti a láncban – az alábbi ábra szerint – a német piacon, e termék sem különbözik alapvetően a többi élelmiszertől.

MAGYARORSZÁG DIÓSEKTORA

A dió gyorsan növekvő, hosszú életű fa. Perzsiából és Közép-Ázsiából származik, de később Kis-Ázsiában és Görögországban is gyorsan meghonosodott. Manapság Európában számos fajtáját termesztik. A diófa nálunk jól termesztethető. Kertünk árnyadó fájáról ízletes és értékes termés szedhető.

Hazánkban a héjas gyümölcsök között a dió a legjelentősebb. Számos területen évszázados hagyományokkal rendelkezik, bár egyelőre nem vagyunk a világban dió-nagyhatalom. Piaci oldalról - a mai évi 6-8 ezer tonnás dimenziókhöz képest - szinte korlátatlannak tűnő és **évek óta csak töredékben kielégített piacra tudnánk kínálni kitűnő áruminőséget**. A magyar diónemesítés eredményei, a fajta-innováció felgyorsítása rendkívüli távlatokat nyújt a kedvező hidrológiai viszonyú területeken. Az oltvány diók rövid termőre fordulási ideje, az oldalrügyön is termő és a tavaszi fagyokat késői fakadással elkerülő újdonságaink elfogadható termésbiztonságot kínálnak.

Az elmúlt néhány évben óriási érdeklődés kísérte a diótermesztést Magyarországon, mivel szárított héjas, illetve dióbél formájában is igen kedvező piaci körülmények mellett, évek óta magas áron értékesíthető a termés. E tényezők hatására hazánkban a 2001-ben végzett „Szőlő és gyümölcsös ültetvények összeírása” program során eredményül kapott 3200 ha dióültetvény-felület mára megduplázódott. A legfrissebb (2013-ban készült) KSH adatok szerint közel 20 ezer gazdálkodó foglalkozik dióval, de ezek túlnyomó többsége háztáji gazdaság.

A 2013-as mezőgazdasági összeírás adatai

	Diótermeléssel foglalkozó gazdaságok száma [darab]	Diófákkal betelepített terület nagysága [hektár]
Budapest	108	213
Pest	1,782	250
Közép-Magyarország	1,889	463
Fejér	692	160
Komárom-Esztergom	386	51
Veszprém	854	56
Közép-Dunántúl	1,932	266
Győr-Moson-Sopron	471	122
Vas	1,628	200
Zala	2,602	96
Nyugat-Dunántúl	4,701	418
Baranya	638	193
Somogy	1,576	667
Tolna	806	144
Dél-Dunántúl	3,020	1,004
Dunántúl	9,653	1,688
Borsod-Abaúj-Zemplén	2,627	504
Heves	427	105
Nógrád	264	49
Észak-Magyarország	3,318	658
Hajdú-Bihar	827	154
Jász-Nagykun-Szolnok	454	51
Szabolcs-Szatmár-Bereg	1,969	2,058
Észak-Alföld	3,250	2,262
Bács-Kiskun	645	200
Békés	607	181
Csongrád	428	130
Dél-Alföld	1,680	511
Alföld és Észak	8,247	3,431
Összesen	19,790	5,582

Forrás: KSH

A termelők fele 0,1 hektárnál kisebb területen termel diót, 94 százalékuk egy hektár alatti területen. A piaci kategóriának számító 5 hektárnál nagyobb területen mintegy 500 gazdálkodó termel. Ez viszont a dióterület közel háromnegyedét jelenti.

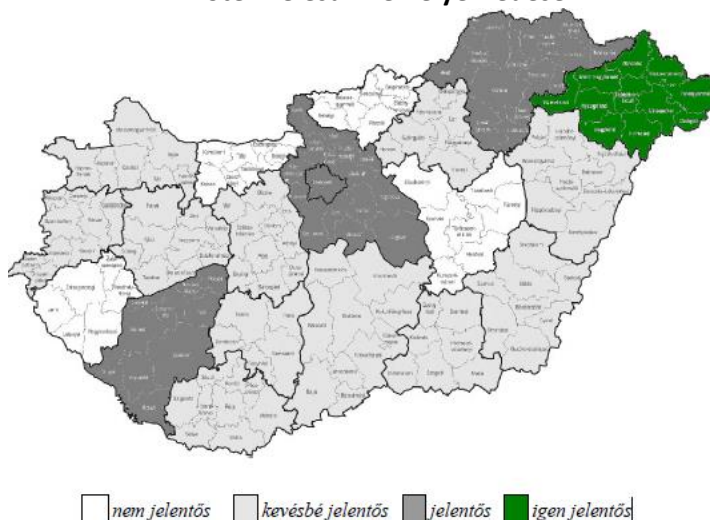
A diótermeléssel foglalkozó gazdaságok számának és területének megoszlása

	db	ha
< 0,05	1,739	17
0,05-0,09	8,125	112
0,10-0,14	3,348	81
0,15-0,19	1,669	64
0,20-0,29	1,669	92
0,30-0,49	1,140	126
0,50-0,99	812	219
1,00-1,99	400	271
2,00-4,99	381	606
5,00-9,99	228	895
10,00-19,99	177	1,091
20,00-29,99	44	533
30,00 ≤	59	1,476
Összesen	19,790	5,582

Forrás: KSH

Ami a dióültetvények földrajzi elhelyezkedését illeti, a legtöbb az ország észak-keleti megyéiben található, de Pest és Somogy megye is jelentős diótermő területnek számít. A telepítésnél ennél azonban sokkal fontosabb az adott parcellák adottsága, például vízellátása, fagyzugossága.

Diótermelésünk elhelyezkedése

A magyar diótermesztés sikerét növeli, hogy a magyar nemesítésű diófajták rendelkeznek a legkorábbi érési idővel az északi féltekén termesztett fajták közül, így elsőként jelennek meg a piacon. Továbbá a Szentiványi Péter nemesítési programjában előállított fajták értékét növeli, hogy a legnagyobb termésmérettel rendelkeznek, ami azt jelenti, hogy elérik, illetve meg is haladjak a 32 mm-es átlagos termésátmérőt, az első osztályú méretkategória alsó határát.

Magyarországon a diótermés az 1990-es évek közepén 3 ezer tonna körül mozgott, majd az elmúlt évek telepítéseinek köszönhetően 6 ezer tonna fölé emelkedett. A telepítések hatására a következő 3-5 évben a diótermelés megduplázódhat. A Földművelésügyi Minisztérium és a szakmai szervezetek a diótermesztésre vonatkozóan hosszú távú, tízéves programot dolgoznak ki. Az elmúlt évben a héjas gyümölcsűek termesztési támogatása nemzeti finanszírozású jogcímen 1500 termelő részére több mint 100 millió forintot folyósítottak, a támogatás összege hektáronként 19 936 forint volt, és a támogatást azok a termelők igényelhették, akik meggy, mandula vagy dió termesztésével foglalkoznak.

A dió területe és termése

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
hektár	2160	2665	2935	3120	5120	5390	5530
ezer tonna	6.0	3.5	6.5	7.2	6.1	6.5	6.2

Forrás: Fruitvdb

KÜLKERESKEDELEM

A dió az egyetlen héjas termés, amelynek a külkereskedelmi egyenlege pozitív.

A KSH adataiból jól látható, hogy az elmúlt években, az exportban a héjas dió és a dióbél aránya csaknem kiegyenlítődtött a mennyiségi oldalon, ami az átlagárak terén jelentős előrelépésnek számít. Értelemszerű, ahogy emelkedik a feldolgozási kapacitás, úgy lehet ezt az arányt tovább tolni a kedvező irányba. A legfontosabb piacok Németország, Anglia, Svájc, Ausztria és Olaszország, de Lengyelország, valamint Szlovákia is fontos piacunk. Az import kizárólag törött formában érkezik. Ez utóbbi főleg Romániából és Ukrajnából jön be.

Külpiaci sikereink titka a korai érés (főleg az amerikai és a francia termék piacra lépés előtt) és a magas minőség (beltartalom).

A dió külkereskedelme, export

export	tonna						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
héjas	1039	893	735	1157	1101	1831	2241
héj nélküli	665	834	1087	1848	2060	1680	2289
	ezer euró						
héjas	2911	2238	2052	3311	3613	5980	7823
héj nélküli	3345	2889	5442	11192	11696	10760	15605
	euró/tonna						
héjas	2801	2506	2791	2862	3280	3266	3490
héj nélküli	5029	3463	5009	6057	5678	6405	6818

Forrás: KSH

A dió külkereskedelme, import

import	tonna						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
héjas			352	194	34	47	3
héj nélküli	238	492	1007	1597	1749	1303	1719
	ezer euró						
héjas			701	326	71	52	10
héj nélküli	999	1510	4618	9008	8498	7446	10810
	euró/tonna						
héjas			1992	1679	2091	1122	3689
héj nélküli	4196	3068	4587	5640	4859	5713	6288

Forrás: KSH

A dió külkereskedelmi egyenlege

egyenleg	tonna						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
héjas	1039	893	383	963	1067	1784	2238
héj nélküli	427	342	80	251	311	377	570

Forrás: KSH

SZAPORÍTÓANYAG

2015-ben minden eddigénél nagyobb dióoltvány-értékesítést bonyolított Magyarország, azon belül is Közép-Kelet-Európa egyik legjelentősebb disztribútora, a Magyar Kertészeti Szaporítóanyag Nonprofit Kft. (MKSZN), akik 2015-ben hozzávetőlegesen 10 ezer darab oltványt értékesítettek belföldön és külföldön egyaránt. Ez 40 százalékos növekedést jelent a tavalyi évhez képest. Az MKSZN nem áll meg itt: idén megduplázzák az idei mennyiséget. Ez a növekedés egy három éves ütemterv része, amelynek célja elérni az évi 20-25 ezer darabos oltvány előállítását.

A közben oltástól a piacra kerülésig két évre van szükség. Így jócskán előre kell tervezni. Az országos dióoltvány mennyisége egyébként kb. 120-150 000 db/év.

DIÓFAJTÁK

Az Alsószentiváni 117 neveli a legnagyobb koronát, de korán termőre fordul. Az egész országban telepíthető. A Milotai 10 termőhelyre igényesebb, legjobban keletkezési helyén, a tiszaháton érzi jól magát. Középerős növekedési erélyű. A Tiszacsécsi 83 inkább jobb minőségű talajokra való, közepes koronát nevel. A Pedro az egyetlen oldalrügyekből is termést hozó forgalmazott fajta, ezért igen korán termőre fordul, kis koronát nevel és bő termést ad, de rendszeres trágyázást és öntözést igényel és kissé fagyérzékeny.

Az 1970-es évektől a keresztezéses nemesítés váltotta fel a tájszelekciót. Apai szülőként az Észak-Amerikában előállított Pedro fajtát használták fel. Előnye a bőséges oldalrügy képzés

és a világos szín. A Milotai 10-es és az Alsószentiváni 117 fajtákkal végzett keresztezés eredményeként három fajta került elfogadásra: Milotai bőtermő, Milotai kései és az Alsószentiváni kései, kettő (Milotai 10-37 és Alsószentiváni 17-15 /Bonifác/) minősítése jelenleg is tart. Az új nemesítésekkel kiegészített fajtasor már 5 hetes érési időszakot ölel fel – olvasható az agroinform.com oldalán.

A Milotai 10 a közönséges dió egyik legtermékenyebb és kiváló minőségű fajtája. Gyümölcse nagy, gömb alakú, világos színű, könnyen törhető és tisztítható, 47-52%-os bértartalommal. Érési ideje szeptember 21-28. között van.

A dió érését a kopáncs felrepedése jelzi, amit kovadásnak neveznek. Betakarításra - általában szeptember közepére - a talajnak tisztának és keménynek kell lennie, mert az idős ültetvényekben géppel földre rázzák, onnan kézzel szedik fel a termést. A kellően felrepedt burokból a dió kipotyog, a teljes termésből körülbelül 5-10 százalék hullik le először. Ezek a diók rendszerint értéktelenek, mert betegek, rosszul termékenyültek, és így tovább. A gépi rázást akkor kezdik meg, amikor 60 százaléknyi a burokrepedés. Általában kétszer rázzák meg a fákat. A földről felszedett dió ezután egy gépsorra kerül, ahol megkezdődik az áruvá-készítés: Buroktalanítás, mosás, szárítás, osztályozás, csomagolás 10 kilós zsákokba.

Takarék Agrár Központ kommentár

1. Mivel a dió egy gyorsan növő, igen hosszú életű növény, a diótermesztéshez - a szőlőágazathoz hasonlóan - szükség van a hosszú távú szabályozásra, gondolkodásra. Aki diótermelésbe vág bele, fekteti a tőkét, az csak hosszú távú megtérülésben gondolkodhat. A piaci viszonyok, a hazai adottságok viszont jó megtérüléssel kecsegtetnek. Ennek egyik legfontosabb alapja a szakértelem. **E tekintetben az ország legnagyobb ültetvényét kialakító ügyfelünk a legjobbak közé tartozik.**
2. Mindent egybevetve a magyar diótermesztés előtt igen nagy fejlődési lehetőség áll, amelynek köszönhetően prémium áruértéket képvisel a nyugat-európai piacokon a magyar dió. Azonban a kivívott piaci pozíciók megőrzése érdekében szükség van további összefogásra, kutatásra, fejlesztésre, innovációra, valamint korszerű művelési rendszerekre és átgondolt termesztési technológiák alkalmazására.
3. A dió az egyetlen héjas termés, amelynek a külkereskedelmi egyenlege pozitív. A TakaréK Agrár Központ előrejelzése szerint dióexportunk az előttünk álló években ugrásszerűen fog emelkedni. Ez az ültetvények termőre fordulásával és a piaci kereslet növekedésével függ össze. Szerkezete a dióbél irányába fog eltolódni, ami igen kedvező tendencia.
4. A külső piacokon történő értékesítés mellett érdemes a hazai fogyasztás ösztönzésére is több figyelmet fordítani, kutatások bizonyítják, hogy a napi rendszerességgel fogyasztott dió (minimum 40 gramm dióbél) jó hatással van pl. a vér koleszterinszintjének szabályozására, csökkentve a koszorúér-betegség kockázatát.
5. A magyar diótermesztés fejlesztése érdekében – versenyképességünk megőrzése végett – szükség van további innovációra. Jelentős kihívást jelent a termesztőknek a termesztés biztonságossá tétele. Piaci pozícióink megőrzéséhez, illetve további

piacok meghódításához elengedhetetlen, hogy állandó mennyiségű termést állandó minőségben biztosítsunk. További problémát jelentenek a termesztők számára az időjárási szélsőségek, különösen a szárazság, mivel a diót folyót kísérő gyümölcsfajként, azaz vizet kedvelő fajként tartjuk számon. Ez az oka annak, hogy diótermesztésünkben kiemelt jelentősége van az öntözésnek. Napjainkban egyre növekszik az öntözött dióültetvények száma. A dió három kritikus időszakban igényel nagyobb mennyiségű vizet: a május-júniusi csapadék a termőréteg-differenciálódáshoz szükséges, a július végi, illetve az augusztus végi csapadék a dióbél fejlődéséhez kedvező hatású.

6. A diótermesztés nem érhet véget a leszüretelt termés áruvá készítése (buroktalanítás, mosás, szárítás, méret szerinti osztályozás, csomagolás és/vagy törés) nélkül. **Hazánkban jelenleg mintegy húsz áruvá készítő üzem működik, amelyek lefedik a hazai kapacitásokat.**
7. A termesztők szerint is szükség lenne olyan speciális tanfolyamokra, továbbképzésekre, ahol a kezdő vagy a megfelelő szakmai tapasztalattal nem rendelkező termesztők elsajátíthatják a gyümölcsfaj termesztésének alapjait. Évek óta húzódik egy diósövetség megalapítása, amely talán a tanfolyamok szervezése mellett információs anyagokon keresztül tájékoztathatná a termesztőket a piaci trendekről, a diótermesztést érintő újdonságokról.

A kiadványt a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt. munkatársai készítették. A benne közölt megállapítások objektív és független magyarázatot tartalmaznak. Az itt közölt információk hiteles forrásból származnak, mindazonáltal az információk valóságának megfelelőségéről, helytállóságáról a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt. biztosítékot nem kapott, ezért a dokumentumban leírtak teljességével és pontosságával kapcsolatban sem a dokumentum készítői, sem a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt. semmilyen felelősséget, illetve szavatosságot nem vállalnak. A kiadványban közölt előrejelzésekre, becslésekre és véleményekre a piaci viszonyok változása hatással lehet, azok megváltoztathatóak külön figyelmeztetés nélkül. Az elemzésben kialakított vélemények nem tekinthetők befektetési ajánlatnak, vásárlásra vagy eladásra történő felhívásnak.